

ДОКУМЕНТ ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧНО ТРАНСНАЦИОНАЛНО СТРАТЕШКО ПАРТНЕРСТВО ПОМЕЃУ РАЗЛИЧНИ СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ПАРТНЕРИ ЗА ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ОБРАЗОВНИОТ ПРОЦЕС ВО ОПШТИНИТЕ ПАЗАРЦИК, КОЧАНИ И ВЕЛЕЊЕ

ПРОЕКТЕН РЕЗУЛТАТ 02

Содржина

1. Вовед	2
2. Моментална ситуација во образовниот сектор на 3 ^{те} општини учеснички во проектот.....	4
2.1 Преглед на Образовниот Систем во Бугарија и Општина Пазарџик	4
2.2 Преглед на Образовниот Систем во Велење, Р.Словенија	10
2.3 Преглед на Образовниот Систем во Кочани, Р. Северна Македонија	14
3. Принципи и вредности од соработката помеѓу земјите	15
4. Мисија, визија и главни цели	16
5. Клучни партнери, предизвици и предности	17
5.1. Клучни партнери:.....	17
5.2. Предизвици	17
5.3. Потенцијални акции/мерки.....	17
6. Акционен план	19
7. Финансирање на активностите.....	24

1. Вовед

Еразмус плус проектот „**МОЈОТ ВИРТУЕЛЕН ГРАД - Образовен систем - демократска сила која помага во подготовката на учениците за активно учество во сите аспекти на економскиот, еколошкиот и социјалниот живот во локалните заедници**„ е имплементиран во три Европски општини: Кочани, Пазарцик и Велење, во период од 24 месеци, од Октомври 2018 до Септември 2020, под Договор бр. 2018-1-BG01-KA201-047917.

Учениците од средните училишта се директна „идна„ демократска сила на нашето општество која треба активно да учествува во сите аспекти на економскиот, еколошкиот и социјалниот живот во локалните заедници. Целта на проектот е да допринесе во зголемување на вештините и компетенциите на сегашните и идните генерации на средношколци со цел да можат да се соочат со различни предизвици во секојдневниот социјален живот од различни перспективи и да станат активни членови на нивните локални заедници. За да се постигне тоа, проектот се фокусира на зголемување на вештините и компетенциите на наставниците, за тимска работа и соработка која води кон развој и имплементација на заеднички образовен пристап за нивните ученици.

Проектот има за цел да ги презентира предностите од пристапот кон учениците наречен „учење преку изработка“ за теми од висок интерес на заедницата. Проектот исто така ги подржува професорите во усвојување на практики за иновација и соработка со нивна обука за употреба на некои од постоечките веб 2.0 алатки (ООА) и е-Твининг платформа за зголемување на нивните вештини во аплицирање на ИКТ базирани техники, која води кон развој на поатрактивни пристапи за учење на студентите.

МОЈОТ ВИРТУЕЛЕН ГРАД е имплементиран од страна на 9 Проектни Партнери, по 3 партнери од секоја земја (Бугарија, Словенија и Северна Македонија) и тоа: 3 средни училишта (СУ Економија и Менаџмент (БГ), СУ „Љупчо Сантов“ (МК) и Школски Центар Велење (СЛО)), 3 локални јавни институции (Општина Пазарцик (БГ), КЈП „Водовод„ (МК) и Народен Универзитет Велење (СЛО)) и 3 Невладини Организации (ЦСЕГ (БГ), МАГА (МК) и КССЕНА (СЛО)).

Работењето на заеднички тим ќе води кон воспоставување на добро партнерство помеѓу проектните партнери, зголемување на нивните целокупни компетенции и вештини за имплементација на нови заеднички проекти во иднина. Средните училишта ќе имаат бенефит од задоволството на учениците со квалитетот на наставните методи, новите методологии и можности за истражување и учење, можности за умрежување со други едукативни институции, подобрен капацитет за транснационална соработка, и едуцирани ученици како нова генерација на млади граѓани на ЕУ кои ќе бидат предводници во зголемување на јавната свест кон сите теми поврзани со заедницата.

Земајќи ги во предвид проектните цели и проектните активности, целта на овој документ ќе биде да се воспостави основа за стратешка соработка и транснационално партнерство во областа на образованието помеѓу општините Кочани, Пазарцик и

Велење со вклучување на претставници на локалната заедница, образовните институции и невладиниот сектор.

Образованието е клучен елемент за социјалниот и економскиот живот на општеството. Моќта на квалитетното образование дава резултати на две нивоа: 1) нивото на персонален развој на граѓанинот и 2) нивото на развој на општеството.

На индивидуално ниво, образованието им дозволува на луѓето да стекнат знаења, вештини и да формираат пристап за критичко размислување и со тоа да направат избор во насока на подобрување на нивниот квалитет на живеење.

На социјално ниво, образованието е стратешки сектор кој влијае на целокупниот развој на заедницата. Всушност, образованието е од стратешко значење за развој на општеството во една општина/регион.

Образовната програма за учениците од 14-18 години во Бугарија, Северна Македонија и Словенија е идентична во голем степен, но во овој проект предност ќе се даде на: ИКТ во наставата, локално управување и невладин сектор, управување со отпад, заштита на животната средина и иницијативи за чиста енергија. Процесот на стратешко планирање има за цел заедничко дефинирање на визија за иднината, поставување на приоритети, презентирање на можни акции и ресурси во рамките на трите региони, и да обезбеди советниците, градоначалникот, претставниците на училиштата, претставници на невладини организации и други акционери кои се вклучени во процесот дека ќе ја поддржат реализацијата на заедничките цели на проектот „МОЈ ВИРТУЕЛЕН ГРАД„ - *Образовен систем - демократска сила која помага во подготовката на учениците за активно учество во сите аспекти на економскиот, еколошкиот и социјалниот живот во локалните заедници*„, финансиран од страна на Еразмус+ Програмата. Стратегијата содржи визија за развој на стратешко партнерство помеѓу образовните акционери на трите региони кои учествуваат во проектот, развој на главни принципи за имплементација на стратегијата, како и стратешки приоритети кои можат да бидат спроведени од страна на акционерите со дефинирање на можни активности и иницијативи за идна соработка.

2. Моментална ситуација во образовниот сектор на 3^{те} општини учеснички во проектот

2.1 Преглед на Образовниот Систем во Бугарија и Општина Пазарџик

Предучилишниот и Училишниот Образовен Акт (кој стапи на сила од 01.08.2016 год.) ја обезбедува правната основа за целокупниот образовен систем во земјата и ги воспоставува правата на граѓаните за континуирано подобрување на нивното образование и квалификации. Актот го признава правото за образование на сите деца; гарантира еднаков третман без оглед на нивната етничка или социјална припадност и место на живеење; обезбедува услови и можности за понатамошен развој и достигнување на високо ниво на знаење во системот на образование.

Бугарскиот образовен систем традиционално се организира во рамките на јавниот сектор. Сепак, постојат и бројни приватни училишта за различни нивоа на образование. Образованието во Бугарија главно е финансирано од државата преку Министерството за Образование и Наука. Финансиска независност им е дадена на училиштата со финансиска децентрализација и така наречен „делегирани буџет“. Финансиска децентрализација ги пренесува правата и обврските кои се поврзани со уставот и донесување на буџетот (делегиран буџет). Училиштата имаат повеќе оперативни права поврзани со составот на буџетот и трошоците, и спроведуваат нивни независни политики.

Едукацијата и обуките на децата почнуваат во градинките. Тие можат да бидат јавни, општински или приватни, во зависност од типот на нивниот буџет. Градинките се за деца од 3 до 6 годишна возраст (кога почнуваат во прво одделение). Пред-примарни групи за децата од 5 до 6 годишна возраст се задолжителни и можат да се одвиваат во градинките или во основните училишта. Дали децата се подготвени за да посетуваат училиште се врши преку проценка на крајот на предучилишната фаза со споредување на стекнатите наставни резултати со наставните резултати опишани во стандардите предвидени од државата. Персонално досие се формира за секое дете индивидуално. Училишното образование е бесплатно за пред-примарно, основно и средно ниво во јавниот сектор и е задолжително за деца помеѓу 5 и 16 години (0-8 одделение). Нивоата на образование во Бугарија се следните:

- примарно образование (1-4 одделение);
- пред секундарно образование (5-7 одделние);
- нижо секундарно образование (8-10 клас);
- вишо секундарно образование (10-12 клас);

Училишната во Бугарија се државни, општински, приватни или духовни (религиозни) и според типот на обуката и предавањата тие овозможуваат општо и насочено образование. Според степенот на образование, општите училишта се:

- примарно (I-IV одделение);
- основно (I-VII одделение);
- секундарно (VIII-XII клас);
- комбинирано (I-X клас);
- средно училиште (I-XII клас);

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Според содржината на обуките, средните училишта можат да бидат:

- насочени или
- стручни

Специјалните насочени училишта треба да вклучуваат компетенции од специфичен профил во согласност со државниот образовен стандард за специјално насочено образование.

Постојат следниве специјални насоки:

- странски јазици;
- литература;
- социологија;
- економски развој;
- компјутерски науки;
- претприемништво;
- математика;
- природни науки;
- визуелна уметност;
- музика;
- физичко воспитание и спорт

Стручното образование ги вклучува компетенциите потребни за стекнување на стручни квалификации, како и за исполнување на условите за подобност во занимањето или професијата со вклучување на регулираните занимања и професии. Стручните средни училишта имаат за цел да го достигнат државниот образовен стандард за стекнување на стручни квалификации за време на двете нивоа на секундарното образование.

Исто така постојат и иновативни училишта, кои се формирани со регулатива на Советот на Министри и овие училишта треба постојано да го подобруваат квалитетот на образованието преку:

1. Развој и воведување на иновативни елементи според организацијата и/или содржината на предавањата;
2. Организирање на нов или подобрен начин на менаџирање на наставата и наставната средина;
3. Користење на нови наставни методи;
4. Развој на иновативна наставна содржина, училишна програма и планови.

Специјализирани училишта обучуваат експерти во специфични полиња како што се спорт, уметност, култура и религија. Специјализирани училишта се:

- Училишта за физичка култура (V до XII клас)
- Училиште за општествени науки (I-XII клас, или VIII до XII клас);
- Уметнички училишта (I-XII клас, или VIII до XII клас);
- Религиозни училишта (VIII до XII клас);

Примарното образование започнува кога детето ќе наполни седум години, но е заедничко на сите родители размислувањето детето да посетува 1^{BO} одделение на шест

годишна возраст. По завршување на четврто одделение, учениците добиваат диплома за завршено елементарно образование. За да добијат основна диплома за образование, учениците мора да посетуваат нижо секундарно училиште или да изберат да посетуваат општо средно училиште.

Во повеќето училишта, училишната година започнува на 15ти Септември и продолжува да трае до 15ти или 30ти Јуни. Секоја училишна година има две полугодија. Во повеќето секундарни училишта, потребно е да се полагаат приемни тестови. Учениците можат да бираат од понудените училишта, кои нудат различен фокус на наставата (како што е математика и науки или странски јазици).

Сите испити и Екстерни Национални Тестови се следниве:

1. Примарно образование - 4^{то} одделение (10/11 годишна возраст)

Национално Екстерно Тестирање се прави за следниве предмети: Бугарски Јазик и Литература, Математика, Природни Науки и Општество

2. Нижо Секундарно Образование -7^{мо} одделение (13/14 годишна возраст)

Национално Екстерно Тестирање се прави за следниве предмети: Бугарски Јазик и Литература и Математика. Изборно, учениците можат да изберат Странски Јазик како трет предмет за тестирање.

3. Прво ниво од Секундарното Образование - 10^{ти} клас (16/17 годишна возраст)

Национално Екстерно Тестирање се прави за следниве предмети: Бугарски Јазик и Литература и Математика. Испитите се во форма на тест. Изборно, учениците можат да изберат Странски Јазик и Информатика како предмет за тестирање.

4. Второ ниво на Секундарно Образование - 11^{ти}-12^{ти} клас (18/19 годишна возраст)

Национално Екстерно Тестирање се прави за следниве предмети: Бугарски Јазик и Литература и Математика. Испитите се во форма на тест. Изборно, учениците можат да изберат Странски Јазик како предмет за тестирање.

Општина Пазарцик е лоцирана во Источниот дел од Регионот на Пазарцик. Опфаќа површина од 636 722 км² што е околу 14,21% од територијата на регионот. Општината го завзема гордото второ место помеѓу општините во регионот. Општина Пазарцик има 32 населби- административен центар е градот Пазарцик и 31 село.

Според податоците од Националниот Институт за Статистика за 2017 година, општина Пазарцик има 108376 жители, од кои 68572 живеат во градот Пазарцик и 39804 во околните села. Пазарцик се рангира на деветто место по број на жители помеѓу другите општини.

Образовниот Систем во општина Пазарцик се состои од 32 општински градинки и 46 училишта- 40 општински и 6 државни.

Тип на институција од системот за предучилишно и училишно образование	Финансирање	Број
Градинки	Општинско	32
Примарно I-IV одделение	Општинско	6
Елементарно I-VII одделение	Општинско	25
Комбинирано I-XII одделение	Општинско	4
Изборни/Насочени средни училишта	Општинско	3
Стручни средни училишта	Државно Општинско	6 1
Средни училишта за физичка култура	Општинско	1
Центри за Специјална Образовна Поддршка	Државно Општинско	1 2
Училишни домови/интернати	Општинско	1
Вкупно:		82

Според податоците од Националниот Институт за Статистика на Општина Пазарцик за 2017/2018:

- бројот на деца кои посетувале градинки е – 3 378
- бројот на ученици во училиштата е - 12 267
- бројот на педагошки персонал/наставен кадар/ во градинките е – 260
- бројот на педагошки персонал/наставен кадар/ во училиштата е – 1019
- бројот на групи во градинките е – 134
- бројот на училишни класови е – 539

Табела: Училишен сектор во Општина Пазарцик

Образовни Институции	Број на образовни институции	Број на класови	Број на педагошки персонал/наставен кадар	Број на ученици
Општински градинки	32	134	260	3 378
Општински специјализирани и неспецијализирани средни училишта	39	424	812	9 512
Државни и општински стручни училишта	7	115	207	2 755
Вкупно:	78	673	1 279	15 645

Во две од секундарните училишта Средно Училиште „Георги Брегов“ и Средно Училиште „Димитар Гачев“ има вкупно 162 ученици поделени во 7 класови во насока Уметност- визуелна уметност и музика. Во Училиштето за физичка култура во градот учат 223 ученици во 11 класови. Бројот на класови во стручните училишта е 24 со вкупно 426 ученици.

Поддржката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Подолу во табелата можа да се види листата на сите профили кои може да се бираат од страна на учениците од секундарните училишта во рамките на Општината по завршување на 7^{мо} одделение.

НАЗИВ НА СРЕДНОТО УЧИЛИШТЕ	Насоки
Средно Училиште „Георги Брегов“	Музика
	Визуелна уметност
Средно Училиште за Математика и Природни Науки „Константин Величков“	Математика
	Компјутерски науки
	Природни науки
Насочено Средно Училиште „Иван Сергеевич Аксаков“	Литература
	Природни науки
Средно Училиште за Јазици „Бертол Брехт“	Странски Јазици
Средно Училиште „Др Петар Берон“	Претприемништво
Средно Училиште „Димитар Гачев“	Музика

Подолу може да се види листата на сите професии и стручни називи во локалните средни училишта:

Средно Училиште	Професија/назив на структурата	Насока	Ниво на професионална квалификација
СУ за Физичка Култура	Помошник тренер	Спорт	III
Средно Стручно Училиште за Градежништво, Архитектура и Геодезија	Градежен инженер	Градби и Архитектура	III
	Градежен работник-инсталатер	Инсталација на прозори и врати	II
	Градежен работник-инсталатер	Градење на бетонски конструкции	II
	Градежник	Градење/мачкање	II
	Градежник	Носач	II
Средно Стручно Училиште за Економија и Менаџмент	Економист-информатичар	Економска информатика	III
	Асистент во Мали и Средни Претпријатија	Мали и Средни Претпријатија	II
	Агент за царини и даноци	Царини и даноци	III
Средно Училиште за Математика и Природни Науки „Константин Величков“	Програмер	Програмер	III
	Програмер за Оперативни Системи	Развој на Софтвер за Оперативни Системи	III
Средно Стручно Училиште за Фризери и Кулинарство	Готвач	Производство на кулинарски продукти и пијалоци	II
	Фризер	Фризер	II
Средно Стручно Училиште за Индустриски Технологии	Техничар за Автоматика	Автоматика во сериско производство	III
	Техничар за опрема и инсталација на	Термотехника-топлина, клима уреди,	III

Поддржката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

	електрична енергија	вентилација и опрема за ладење	
	Оператор со машина	Машини за сечење на метал	II
	Оператор со машина	Машини и опрема за заварување	II
Машинско Средно Стручно Училиште	Техничар за компјутерски системи	Компјутерска опрема и инженерство	III
	Техничар за компјутерски системи	Компјутерски мрежи	III
	Системски Програмер	Развој на системски софтвер	III
	Програмер за оперативни системи	Развој на системски софтвер	III
	Графички дизајнер	Графички дизајн	III
	Електро техничар	Електро опрема за транспортна техника	III
	Техничар за транспорт	Автотранспорт	III
	Техничар за опрема и инсталација на електрична енергија	Термотехника-топлина, клима уреди, вентилација и опрема за ладење	III
Средно Стручно Училиште за Хемија и Технологија на Храна	Хемиски техничар	Технологија за фармацевтски, парфимериски и козметички производи	III
	Хемиски Техничар	Технологија на целулоза, хартија и пакување	III
	Техничар за квалитет на храна и пијалоци	Контрола на квалитетот и безбедност на храна и пијалоци	III
	Организатор на туристички активности, агент за туристички активности	Туризам	III
	Подготвување на леб и бели пецива	Леб и бели пецива	II
Земјоделско Средно Стручно Училиште „Царица Јоана“	Техничар за Земјоделска опрема	Земјоделска опрема	III
	Техничар за лозарство	Производство на грозје и вино	III
	Техничар за прехранбена индустрија	Производство на месо, месни производи и риба	III
	Земјоделец	Производство на земјоделска култура	II
	Сточар	Сточарство	II

Поддржката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Број на деца со специјални потреби кои посетуваат училишта:

- Во градот – 159;
- во околните села – 37.

Број на деца во Центрите за Специјална Едукативна Поддршка:

- во градот – 67;
- во околните села – 3.

Потенцијални слабости:

- Во училишната програма недостасуваат лекции на теми за локалното управување и општество, управување со отпад; човечки права и антидискриминација; само неколку лекции се посветени на теми како заштита на животната средина, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија;
- Неколку лекции се посветени на ИКТ, што значи практично не се предаваат теми како ВЕБ 2.0. и Отворени Едукативни Извори;
- Потребно е да се зголеми капацитетот помеѓу наставниците за теми како што се: ЕУ програми и финансирање, потенцијални можности за професионална соработка со други слични институции и училишта на ЕУ ниво, и воспоставување на мрежа на наставниците за размена на професионални идеи и искуства.
- Како резултат на глобализацијата и миграцијата, популацијата во руралните региони почна да намалува и тоа води кон намалување на бројот на ученици кои посетуваат настава во училиштата.

2.2 Преглед на Образовниот Систем во Велење, Р. Словенија

Општа информација за Образовниот Систем во Словенија

Постојат три нивоа на образование во Словенија: основно, средно и високо образование. Основно училиште е првото ниво во Словенскиот образовен систем.

- Основно Училиште

Според законодавството на Република Словенија, неопходно е сите деца да стекнат основно општо образование, а тоа е да завршат основно училиште (На Словенски: osnovna šola). Наставата е бесплатна за децата на словенските граѓани како и за децата на странските граѓани.

Учењето во основното училиште трае 9 години и тоа од возраст 6 до 15 години. На крајот на 6^{то} и 9^{то} одделение, учениците мора да го положат Националниот Тест за Проверка на знаење (на Словенски: Nacionalno preverjanje znanja). Врз основа на добиените резултати од тестирањето и комбинирано со целокупното одговарање, на 9^{то} одделенците им се дава дозвола да го продолжат своето образование.

- Секундарно Образование

Учениците, кои завршиле основно училиште, може да бираат каков вид на секундарно образование ќе посетуваат во зависност од нивните оценки од основното училиште, аспирации за кариера или планови. Во Словенија има 4 типа на секундарно образование:

1) Минимално Стручно Образование

Ако ученикот има само 7 години основно образование, тој/таа може да добие само минимално стручно образование, кое има за цел да ги подготви учениците за да се обучат за идната професија. Наставата за оваа програма трае 2 години и завршува со полагање на финален испит според кој децата можат да продолжат да учат во стручното училиште.

2) Секундарно Стручно Образование

Секундарно стручно образование (на Словенски: Srednje poklicno izobraževanje, SPI) е на располагање на учениците кои завршиле основно образование или завршиле минимално стручно образование. Во секундарните стручни образовни институции, учениците учат 3 години и стекнуваат професии како што се дрводелец, механичар, стаклар, фризер, пекар итн.

Стручните училишта нудат образовни програми кои се поддржани во Словенија на национално ниво. Ако на земјата и недостасува квалификуван персонал во одредено поле на експертиза, тогаш учениците за кореспондирачките образовни програми можат да имаат практична настава од реална фирма. Ова го прави лесно барањето на работа и им помага на учениците подобро да го зацврстат теоретското знаење и наскоро да можат да бидат ангажирани во работниот процес и работниот тим. На крајот на школувањето, учениците мора да полагаат финален испит.

Ако ученикот има желба да го продолжи своето образование на универзитет или на стручен колеџ, ученикот мора прво да го положи Општиот Финален Тест (на Словенски: matura), кој вклучува Словенски Јазик, Математика и Странски јазик. Постојат и платени подготвителни курсеви (на словенски: Maturitetni tečaj), на кои учениците учат за да го положат тестот.

3) Секундарно Техничко и Стручно Образование

Учениците можат да посетуваат секундарно техничко или стручно образование по завршување на основното образование во основното училиште. Наставата трае 4 години и има за цел учениците да стекнат продлабочени знаења за специфична техничка или економска струка.

На крајот на наставата, Професионален Финален Тест (на Словенски: Poklicna matura) мора да се положи. Резултатите од овој тест овозможуваат продолжување на образованието на стручен колеџ или универзитет за професионална програма за високо образование. Ако учениците го положат Општиот Финален Тест (на Словенски: matura), тие подоцна можат да аплицираат за факултетска програма.

4) Општо Секундарно Образование

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Учениците можат да стекнат општо секундарно образование во гимназиите. Има ученици кои сакаат да го продолжат нивното образование и да стекнат високо образование. Затоа гимназиите се многу популарни меѓу апликантите. Тоа се обично ученици кои успешно го поминале Националниот Тест за Проверка на знаење во основното училиште и биле успешни во сите дисциплини.

Постојат различни типови на гимназии:

- општа гимназија, каде учениците учат општи предмети, како што е Словенски јазик, Светска литература, Математика, Хемија, Физика, Историја, Биологија и др;
- класична гимназија каде учениците покрај основните предмети исто така учат и Латински јазик и имаат повеќе часови за Историја и Филозофија;
- гимназија со продлабочена настава за странски јазици и природни науки;
- спортска гимназија, која обично ја избираат младите професионални атлети.

За полагање на Општиот Финален Тест (Матура), учениците бираат тестови за Словенски јазик и Светска литература, Математика, Англиски јазик и два изборни предмети. По завршувањето на гимназијата, учениците можат да се запишат на факултет.

- Високо образование

Словенското образование е признаено на интернационално ниво. Наставата се одвива во согласност со Болоњскиот систем. Зголемен е бројот на универзитети кои нудат наставни програми на Англиски јазик во академскиот процес.

Високото образование за странски државјани не е бесплатно, но школарината е релативно ниска. Словенското образование е признаено во ЕУ, така да дипломираните студенти од Словенските образовни институции можат да ги продолжат нивните студии во другите ЕУ земји. Исто така дипломираните студенти можат да се запишат на програмите за Магистерските студии во сите земји од ЕУ и да учествуваат во програмите за размена на студенти.

Стручен колеџ

Наставата во стручните колеџи (на Словенски: *Višje strokovno izobraževanje*) е на располагање на учениците кои завршиле гимназија или секундарни стручни училишта кои имаат три години работно искуство и ги положиле испитите по Словенски Јазик, Математика и Странски Јазици (на Словенски: *Poklicna matura*).

Стручните колеџи нудат повеќе студиски програми отколку универзитети. Овие програми се фокусирани на развој на практични вештини во области како што се Туризам, Бањски туризам, Економија, Логистика, Обезбедување, Електроинженерство и Компјутерски Науки. Две годишните студии завршуваат со одбрана на дипломска работа.

Општи информации за Образовниот Систем во Општина Велење:

Општина Велење обезбедува различни форми на образование за своето население. Во општина Велење, сите нивоа на образование се на располагање на граѓаните. Во самиот град има:

- Велење градинка,
- шест основни училишта,
- Центар за Згрижување, Едукација и Настава Велење (за деца со специјални потреби);
- Секундарните училишта во Училишниот Центар Велење, каде учениците можат да ги посетуваат следниве програми:
  - општо средно училиште,
  - општа гимназија со насока за спорт,
  - уметничка гимназија- насоки музика и ликовна уметност
  - електротехника и компјутери
  - машинско инженерство
  - геотехничко и училиште за животна средина,
  - училиште за услужни дејности и стручни колеџи,
- Колеџ за заштита на Животната Средина
- Факултет за Енергетика

Како посебен оддел во Училишниот Центар Велење, има и интернат и студентски дом. Људска Универза Велење е од голема важност за образованието во град Велење со бројни програми (програми за образование, јазични програми, Центар за независно учење, подучување на невработени итн.)

Статистички податоци за училишна 2018/2019 година:

Број на градинки	12
Број на деца запишани во учебната (2018/19)	1445 (во 83 групи)
Број на основни училишта	6
Број на запишани ученици во учебната (2018/19)	2963
CVIU 2018/19	108 ученици
Дневна нега САША (2018/19)	47 во Велење, од вкупно 94
Број на ученици во Училишниот Центар Велење во учебната (2018/19)	1.614 ученици, 360 ученици и 500 други учесници = вкупно 2.474
Музичко училиште Фран Корун Кожељски Велење (2018/19)	982 ученици

Поддржката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Колеџ за Заштита на Животната Средина (2018/19)	119 редовни студенти, 291 вонредни
Факултет за Енергетика (2018/19)	179 студенти (66 v MOV)
Андрагошки Завод Људска Универза Велење (2018/19)	11.307 учесници во програми и проекти
Трето доба универзитет Велење (2018/19)	565 учесници

Потенцијални слабости (Велење):

- Недостаток на практична работа во училиштата
- Пренатрупана наставна содржина - многу содржина која треба да биде изработена во краток период
- Нема поврзаност со моменталните социјални настани во полето на обновливата енергија, климатски промени, енергетска ефикасност и др.
- Нема интердисциплинарен пристап до темите за одржлива енергија
- Наставниците мора да се држат до програмата и имаат малку опции за дополнителни интерактивни содржини
- Образованието е во главно поврзано со фронтални предавања, додека експерименталното знаење недостасува. Ова се однесува речиси на сите училишни предмети, додека на пример децата за темата климатски промени имаат многу да научат преку практична работа, но и да дадат нивен личен придонес за оваа тема.

2.3 Преглед на Образовниот Систем во Кочани, Република Северна Македонија

Основното образование во Република Северна Македонија е обврзувачко и трае 9 години. Организирано е во три образовни периоди како што следи: од прво до трето одделение, од четврто до шесто одделение и од седмо до деветто одделение. Учениците започнуваат со прво одделение кога ќе наполнат пет години и осум месеци.

Основното образование трае девет години и е обврзувачко и бесплатно за сите ученици (од 6 до 14 години). Постојат 347 училишта во земјата (околу 1100 вклучувајќи и подрачни простории). Нивото на писменост е високо, за мажи е 98.8% и за жени е 96.8% (2015). Вкупната покриеност е 63%, и мрежната покриеност е 91%. Овие бројки не вклучуваат ученици (во главно Роми) кои не се регистрирани воопшто во системот (без матичен број), и затоа моменталната покриеност за оваа група возрасни е помала.

Средното образование кое исто така е обврзувачко и бесплатно е поделено во четири групи: гимназија, средно стручно образование, уметнично средно образование и

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

образование за ученици со специјални образовни потреби. На крајот на тригодишното стручно образование, учениците имаат финален испит и немаат право да се запишат на универзитет. Учениците кои ќе завршат четири годишно стручно образование може да бираат помеѓу финален испит и државен испит, во зависност од тоа дали сакаат да го продолжат своето образование или не, додека учениците од горните средни училишта мораа да полагаат задолжителна државна или училишна матура.

Помеѓу 124 постоечки средни училишта, 108 се државни и останатите 16 се приватни. Од средните државни училишта 23 се гимназии; 43 се професионални; 33 нудат гимназија и стручно образование; 4 училишта се за ученици со специјални образовни потреби и 5 уметнички училишта.

Покрај тоа што Законот за основно образование на Република Северна Македонија ги покрива сите главни аспекти на образовниот систем постојат и неколку други документи поврзани со образовниот систем кои покриваат специфични области.

Како најопшта и важна е Националната стратегија за образование од 2016-2020 каде ние систематски ги планираме следните чекори за подобрување на образованието.

Во моментот постои нацрт верзија на новата стратегија за образование

<http://mon.gov.mk/index.php/2014-07-23-14-03-24/vesti-i-nastani/2169-2018-2026>

Со процесот на децентрализација, училишатата се раководени од Општините и секоја општина секоја година развива своја сопствена Програма за поддршка на образованието и оваа програма се усвојува од Советот на Општината.

Поврзано со овие проектни активности и цели се исто така и „Стратегија за развој на Информатички Компјутерски Технологии на Република Македонија 2015-2020“ и „Стратегија за зачувување на животната средина во рамките на образованието во Република Македонија“.

„Национална стратегија за доживотно учење за 2014-2020 во Република Македонија“.

Во општина Кочани постојат шест основни училишта, едно од нив е музичко училиште и две средни училишта. Во основните училишта за време на тековната училишна година (2017/2018) околу 3100 ученици се запишаа од кои 150 во музичкото училиште и околу 1550 ученици во средните училишта.

Како потенцијални слабости во образовните програми за СТЕМ (наука, технологија, инженерство и математика) предмети поврзани со главната тема на проектот, е дека темите како што се самоуправање, комунални услуги, човечки права и анти дискриминација и одржлива енергија не се доволно застапени и нивната важност за добробитта на луѓето не е доволна нагласена.

3. Принципи и вредности за соработка помеѓу државите

Имплементацијата на стратешко партнерство во областа на образованието помеѓу општина Кочани, општина Пазарџик и општина Велење ќе се заснова на следниве принципи и вредности:

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Соработка- со цел обезбедување на сигурна и позитивна средина во која младата популација ќе расте, ќе се развива и ќе бидат партнери;

Стабилност и трајни вредности- со цел да се гарантира квалитет на реализацијата на образовните процеси и во исто време да се создадат услови за функцијата образование за идните генерации;

Интеграција- обединување на постигнувањата при имплементација на активности, одредени со стратешките цели кои се посветени за обезбедување на оптимална дистрибуција на тековните ресурси и интегрирање на сите категории на фактори особено учениците, и континуирано разгледување на потребите на сиромашните и ранливите групи;

Мотивација- за да се постигне максимален ефект во остварување на компетентноста;

Законитост- со цел да се гарантира примената на прифатениот стратешки документ во согласност со соодветните закони и со генерално јавна прифатеност од страна на локалното население;

Професионалност и точност- со цел имплементирање на активностите во согласност со законските норми и процедури и преку употреба на докажани позитивни практики и оправданост на политичките одлуки;

Учество- да можат сите граѓани од сите групи на заинтересирани страни да бидат вклучени во процесите на консултации и имплементација на компетенциите и да бидат вклучени во јавните политики од локално значење;

Продолжување- за да се зачува и охрабри традицијата за создавање образовани луѓе кои имаат квалитет и употребливо знаење и вештини за подобрување на квалитетот на животот и кои одговорно ќе земат учество и ќе дадат свој допринос кон заедницата;

Отвореност и ориентација- со цел да се одговори на потребите на граѓаните и на пазарот на трудот исто така да се поттикне здравјето- со цел креирање на услови за здраво население.

4. Мисија, визија и главни цели

Мисија:

Подобрување на искуството и знаењето на учениците и наставниците во средните училишта на проектни теми; да продолжи, да се одржува и да се прошири понатамошната соработка помеѓу партнерите учесници; да се претстават нови иновативни методи на учење со користење на ИКТ алатки; да се создаде цврста конекција помеѓу организациите на проектните партнери за време на имплементацијата на проектните активности; да се споделат добри практики и иновации; да се обучат наставниците на различни модерни теми, кои тие ќе ги користат подоцна за време на нивните наставни активности со учениците.

Визија:

Одржливиот развој и чиста животна средина; ублажување на негативното влијание од климатските промени; поврзување на партнерите учесници кои ги претставуваат

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

следниве три сектори: 1) Јавен Сектор; 2) Образовен Сектор; 3) Граѓански Сектор; добро образовани ученици и наставници; иновативен пристап во образовниот систем.

Цели:

Главни Цели:

- Поддржување и продлабочување на соработката помеѓу општините, училишниот менаџмент, наставниците и учениците и развој на стратешко партнерство за образование во училиштата;
- Употреба на отворени образовни ресурси за предавања на специфични теми како што се климатски промени, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија;
- Учество на наставниците од трите општини преку користење на методи од отворениот образовен форум;
- Развој на иновативни методи за настава на обновливи енергетски извори, енергетска ефикасност и климатски промени;
- Учениците треба да го научат значењето на употребата на обновливите енергетски извори, енергетската ефикасност и климатските промени преку употреба на сегашните образовни алатки;
- Стекнување на трајно знаење во областа на обновливите извори на енергија, енергетска ефикасност и здрава животна средина од страна на учениците од средните училишта.

5. Клучни партнери, предизвици и предности

5.1. Клучни партнери:

Клучни партнери во Имплементацијата на стратегијата се: Сите проектни партнери

5.2. Предизвици

- Обезбедување на соодветна поддршка од страна на сите клучни партнери вклучени во стратегијата;
- Ограничени финансиски извори, човечки ресурси и време;
- Создавање на флексибилна училишна програма;

5.3. Потенцијални акции/мерки

Областите и акциите за подобрување на образовниот процес со активно учество на Општините, Јавните Претпријатија и Невладиниот Сектор во градовите Кочани, Пазарцик и Велење.

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Следниве области и акции за подобрување се одредени како најпогодни и со голем процент на веројатност за успешна имплементација во рамките на идна соработка помеѓу проектните партнери.

Општините, јавните претпријатија и образовните власти можат да обезбедат подобрување во следниве области:

- Подигање на еколошката свест кај учениците во сите нивоа на образовниот процес (од градинки до средни училишта) преку соработка помеѓу претставниците на општините, јавните претпријатија, наставниците и учениците и обезбедување на нивно активно учество во сите кампањи за подигање на јавната свест.
- Зголемување на целокупното разбирање на активности од јавен интерес (организирање на посети на учениците и мониторинг на еден ден на оперативниот процес во јавните претпријатија за собирање на цврст отпад, центрите за рециклирање, фабриките за вода, фабриките за пречистување на отпадна вода, јавни претпријатија за одржување на градските зелени површини);
- Промовирање и развој на претприемништво, креативна индустрија, креативно претприемништво и простор за соработка со воспоставување на интерконекција со мали и средни претпријатија од приватниот сектор;
- Поддршка на активности за кариерно советување за учениците за подобро осознавање на нивните сопствени вештини и компетенции;
- Подигање на нивото на инволвираност и учество во локалното општество со промовирање на предностите од волонтерство помеѓу сите ученици;
- Подобрување на транснационалната соработка и контакти на наставниците и учениците во рамките на интернационалните проекти;

Невладините организации можат да обезбедат зголемување на целокупните вештини и компетенции помеѓу учениците и наставниците преку:

- Обезбедување на експерти и поддршка на образовниот персонал во развој на проектни идеи и подготовка на проектни апликации (на пример мали проекти за образовна опрема за практично користење на сончевата енергија);
- Подготовка и реализација на соодветни обуки за градење на капацитет на наставниците за СТЕМ теми со употреба на РЕС, ЕЕ, климатски промени и заштита на животната средина;
- Поддршка во воспоставување на релевантни интернационални контакти (помеѓу училишта, вклучени сервиси, јавни претпријатија и институции, спонзори итн.) во рамките на нивните други транснационални проекти;
- Да се мотивираат учениците и наставниците континуирано да учествуваат во акции корисни за заедницата (еколошки и социјални активности);
- Поддршка и стимулирање на активното учество на наставниците/професорите во Невладиниот сектор во рамките на мали проекти

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Двата типа на партнери, јавните организации и невладините организации, ќе пробат да ја истражат можноста за поголемо распоредување на зелени јавни набавки (ГПП) во нивните секојдневни активности, бидејќи како што е наведено од страна на Европската Комисија, ГПП може да доведе до поголем број на бенефити: за околината, социјални, економски, политички кое евентуално ќе доведе и до одлични можности за одржлив развој на локално ниво. ГПП е директно поврзано со теми како што се: енергетска ефикасност, обновливи извори на енергија, заштита на животната средина и климатски промени. Заради оваа причина конзорциумот на партнери се обврза да бара иницијативи, проекти и алатки за понатамошен развој на оваа тема.

6. Акционен план

Во акциониот план сите главни цели се назначени според прелиминарните покажани примери каде на идентичен начин се презентирани во согласност со постигнувањето на одредена цел - изведувач на активност, време на имплементација, очекувани резултати, други учесници, што значи човечки ресурси како и предуслови за имплементација на предвидените активности;

Активност 1:

Опис на активност	Предлог за подобрување на политиките на национално ниво (БГ, МК, СЛ). Додатоци во образовната програма на СТЕМ предметите во средните училишта: - Повеќе наставни лекции на теми како што се: заштита на животна средина, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија.
Изведувач на активност	Училишта
Очекувани резултати	Подобрување на образовната политика
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Наставници
Буџет:	
Финансиски извори:	N/A

Активност 2:

Опис на активност	Иницијатива за практична обука „на лице место“ за ученици од 3 ^{те} општини учеснички (средни училишта). Посети на општинските комунални претпријатија
Изведувач на активност	Училишта, општини, приватен сектор
Очекувани резултати	Зголемување на специфично знаење на учениците од средните училишта
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Наставници и општински советници за образование
Буџет:	Локални општински буџети- ако се на располагање
Финансиски извори:	

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Активност 3:

Опис на активноста	Да се продолжи соработката во смисла на развој и аплицирање на проекти од заеднички интерес. На пример: размена на ученици за да споделат искуство на темите погоре наведени.
Изведувач на активноста	Сите проектни партнери
Очекувани резултати	Развој и аплицирање на барем два проектни предлози
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Сите проектни партнери
Буџет:	Различни ЕУ и национални програми и финансирања од приватниот сектор
Финансиски извори:	

Активност 4:

Опис на активноста	Да се презентираат проектните активности и резултати на другите образовни институции. Наставниците и учениците кои учествуваат во проектот може да посетат други училишта кои не учествуваат во проектот и да ги презентираат проектните активности пред нив.
Изведувач на активноста	Сите училишта заедно со другите партнери
Очекувани резултати	Подобрување на знаењата во другите училишта
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Сите проектни партнери
Буџет:	N/A
Финансиски извори:	

Активност 5:

Опис на активноста	<p>Кампања за подигање на свеста:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Во рамките на предвидените јавни настани вклучени се ученици од средни училишта од 3^{те} региони кои учествуваат во проектот, - Изработка на дистрибутивни материјали при спроведување на соодветни локални активности. - Воведување на технологии на Енергетска Ефикасност и ОЕР во училниците (мини модели и мерки за да се докаже можноста и бенефитите) - Дискусии за теми како што се човечки права и анти дискриминација на часовите.
Изведувач на активноста	Јавни организации, Невладини Организации и Училишта (ученици, деца)
Очекувани резултати	Подигната свест и подобрени навики за темите како што се енергетска ефикасност, извори на обновливи енергии; човечки права и антидискриминација.
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Претставници на општините и Невладини организации

Поддржката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Буџет:	150,000Евра + волонтерство + 20,000 Евра за моделите
Финансиски извори:	Буџет на општината и Еразмус плус фонд

Активност 6:

Опис на активноста	<p>Да се зголеми целокупното разбирање на промовирање и развој на претприемништво, кружна економија, креативна индустрија, еколошки и енергетски мудри решенија, креативно претприемништво и место за соработка со воспоставување на интерконекција со мали и средни претпријатија од приватниот сектор:</p> <ul style="list-style-type: none"> - организирање на еднодневни ученички посети и мониторинг на производствен процес во една подружница на претпријатие од регионот. - тренинг и демонстрација (презентација) на реални економски активности. - поддршка на активности на кариерните советници кон учениците за подобро разбирање на нивните сопствени вештини и компетенции. - истражување на можностите да се аплицира за кружна економија за конкретен производствен процес. - воспоставување на претприемничка датабаза за 3те региони кои учествуваат во проектот. - дистрибутивни материјали: лифлети, брошури, постери итн. - натпревар на учениците за горенаведените теми
Изведувач на активноста	Јавни организации, Невладини организации и училишта
Очекувани резултати	<ul style="list-style-type: none"> - Подигната свеста и подобрени навики за теми како што се претприемништво, кружна економија, креативна индустрија. - Подигање на нивото на вклученост и учество во локалното управување со промовирање на предностите од волонтерството помеѓу учениците; - Подобрување на транснационалната соработка и контакти на професори и ученици во рамките на интернационални проекти
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Претставници од општините, Невладини организации и училишта
Буџет:	300,000Евра
Финансиски извори:	Еразмус плус и други ЕУ фондови/програми

Активност 7:

Опис на активноста	Да се зголеми целокупното разбирање на јавни (комунални) активности во средните училишта од 3 ^{те} региони учесници во проектот:
--------------------	--

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

	<ul style="list-style-type: none"> - организирање на еднодневни ученички посети и мониторинг на производен процес во комуналните претпријатија за собирање на цврст отпад, центри за рециклирање, фабрики за вода, пречистителни станици, јавни претпријатија за одржување на градските зелени површини - практично учество во активностите на комуналните претпријатија - дистрибутивни материјали: лифлети, брошури, постери и тн. - идеи за заштита на животната средина (околина без отпад, заштеда на вода, рециклирање, селектирање на отпад, пластични канти) од страна на учениците - натпревар помеѓу учениците на гореспоменатите теми
Изведувач на активноста	Јавни организации, Невладини организации и училишта
Очекувани резултати	Подигање на свеста и подобрување на навиките на теми како што се комунални услуги.
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Претставници од општините, Невладини организации и училишта
Буџет:	100,000 Евра
Финансиски извори:	Еразмус плус и други ЕУ фондови/програми

Активност 8:

Опис на активноста	<p>Енергетски менаџмент во училиштата</p> <p>Во класот треба да се состави енергетски тим. Членовите на енергетскиот тим ќе бидат едуцирани за енергетската ефикасност во училиштето. Треба да се набават едноставни апарати за мерење, со кои енергетскиот тим ќе може да мери енергија која се користи во училниците. Во првата фаза, на почетокот на грејната сезона во училиштето, енергетскиот тим ќе направи мерења за краток период (еден месец) без да се прават било какви акции за енергетска ефикасност.</p> <p>Во втората фаза, енергетскиот тим ќе ги направи истите мерења заедно со имплементација на некои едноставни акции за енергетска ефикасност, за истиот период како во првата фаза (еден месец). Потоа тие ќе ги споредат резултатите и истите ќе бидат презентирани пред целиот клас.</p> <p>Врз основа на резултатите, секој тим ќе подготви енергетска ревизија на зградата и ќе ги пресмета заштедите на целата зграда. Важно е да се направи дистрибуција на резултатите кон пошироката средина, и тоа ќе биде следниот чекор (трансфер на знаење за домашната околина, информирање на медиумите за</p>
--------------------	--

Поддржката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

	проектот, итн.)
Изведувач на активноста	Училишта, експерти за мерки за енергетска ефикасност, локална власт и креатори на политики, експерти за комуникација и дистрибуција на информации.
Очекувани резултати	Намалување на употребата на енергија во училиштето, промена на однесување меѓу учениците, зголемување на знаењето за специфични теми како што се енергетската ефикасност помеѓу професорите и учениците.
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Професори, Невладини организации и локални власти
Буџет:	20,000 – 40,000 по училиште/партнер
Финансиски извори:	Еразмус плус програма; Други потенцијални ЕУ програми за следниот програмски период 2021 - 2027

Активност 9:

Опис на активност	<p>Направи- Реагирај! Зголемување на свеста на учениците како тие можат да допринесат за подобри социјални услови и услови за животната средина со користење на социјални и други медиуми.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чекор 1: Да им се даде моќ на учениците со промовирање на активно граѓанство, слобода на говор и преземање на активности. Да се направи да разберат дека нивниот глас важи и дека и тие исто така се моќни. - Чекор 2: Да се охрабруваат учениците да ги користат социјалните медиуми а да бидат слушнати и да им се даде моќ да се слушнат нивните погледи и мислења за регулативите, општинските одлуки и др. Да се креира пријателска социјална средина каде тие можат да споделуваат без да бидат изложени. - Чекор 3: Активните ученици да гледаат и да делуваат. Направете да бидат свесни за одлуките на градот и како тие ќе влијаат врз нивниот (иден) живот. Дозволете им да ги набљудуваат промените кои се случуваат и поттикнете дискусија. Тие треба да ги споделат нивните погледи, одрази и согласувања/ несогласувања со таквите акции. - Чекор 4: Научете ги професорите да ги истражуваат социјалните медиуми за да ги користат во комуникација со учениците.
Изведувач на активност	Училишта
Очекувани резултати	Подобрување на образовната политика, Промовирање на Активно граѓанство
Период на изведба	2020-2024
Човечки ресурси	Наставници

Поддршката на Европската Комисија за изработка на овој документ не претставува одобрување на содржината која ги одразува само ставовите на авторите, и Комисијата не може да биде одговорна за било каква употреба на информациите содржани во него.

Буџет:	15.000 (лаптопи/телефони, но не се задолжителни)
Финансиски извори:	N/A

7. Финансирање на активностите

Активностите опишани во оваа стратегија ќе бидат финансирани со буџет од општините или други фондови обезбедени преку различни проекти или програми.